

WAT HOUDT DE VANGGEWASREGELING IN?

INHOUD

1	Basismaatregel vanggewassen.....	2
1.1	Hoelang moet u het vanggewas laten staan?	2
2	Extra maatregelen vanggewassen	2
2.1	Welke gewascombinaties tellen mee om het gerealiseerde areaal vanggewassen te bepalen?	2
2.2	Hoeveel vanggewassen moet u inzaaien?	3
2.3	Hoelang moet u het vanggewas laten staan?	4
2.4	Geef de inzaaiperiode op in de verzamelaanvraag	4
2.5	Vrijstelling	4
2.6	Vanggewasovereenkomst	5
2.7	Equivalentente maatregelen	7
3	Wat zijn de gevolgen als u niet hebt voldaan aan uw verplichting?	8
4	Bijlagen.....	9
4.1	Bijlage 1: Referentiepercentage: berekening	9
4.2	Bijlage 2: Doelareaal: berekening	12
4.3	Bijlage 3: gerealiseerde areaal: berekening	13

1 BASISMAATREGEL VANGGEWASSEN

MAP 6 bepaalt dat er meer vanggewassen moeten worden ingezaaid, om directe verliezen van nutriënten tegen te gaan. Op percelen in **gebiedstype 1, 2 en 3**, die **geen zware kleigrond** zijn, moet na een hoofdteelt, die uiterlijk 31/8 werd geoogst, uiterlijk 15/9 een vanggewas worden ingezaaid, tenzij er een nateelt wordt ingezaaid.

Wie op een perceel als enige nateelt een vanggewas inzaait, moet op dat perceel de voorwaarden voor de vanggewassen respecteren. Dus als u als enige nateelt een vanggewas inzaait, dan moet u dat ten laatste doen op 15 september en bovendien moet u de aanhoudperiode respecteren.

1.1 HOELANG MOET U HET VANGGEWAS LATEN STAAN?

Om als vanggewas beschouwd te kunnen worden, moet het **vanggewas aangehouden worden** tot en met:

- 30/11 op percelen in de leemstreek
- 31/1 op de overige percelen

Bekijk in de [teelttabel](#) de vanggewassen.

2 EXTRA MAATREGELEN VANGGEWASSEN

Extra maatregelen gelden voor landbouwers met percelen **in gebiedstype 2 en 3** (of landbouwers met een vanggewasverplichting onder MAP 5):

- Zij moeten een toenemend percentage vanggewassen of laag-risico nateelten inzaaien. Voor de inzaai van de nateelt is geen inzaaidatum bepaald.

2.1 WELKE GEWASCOMBINATIES TELLEN MEE OM HET GEREALISEERDE AREAAL VANGGEWASSEN TE BEPALEN?

De volgende gewascombinaties tellen mee om het gerealiseerde areaal 'vanggewassen' te bepalen:

- tijdelijk grasland, tagetes en facelia
- teelten waarna uiterlijk 15 september een **vanggewas** ingezaaid werd

- niet-vroege aardappelen en maïs waarna uiterlijk 15 oktober een **vanggewas** ingezaaid werd
- maïs met onderzaai gras
- **niet-nitraatgevoelige hoofdteelten** gevolgd door een **laag-risico nateelt**

Bekijk in de [beslissingsboom](#) of uw gewascombinatie in aanmerking komt voor het gerealiseerde areaal vanggewassen.

De begrippen in het vet, worden hieronder uitgelegd. Voor [technische informatie over de onderzaai van gras in maïs](#), kunt u terecht op de website van het Landbouwcentrum voor Voedergewassen vzw.

2.1.1 Vanggewassen

Bekijk in de [teelttabel](#) de vanggewassen.

2.1.2 Laag-risico nateelten

Laag-risico nateelten zijn alle teelten, uitgezonderd [specifieke teelten](#), die verbouwd worden na een niet-nitraatgevoelige hoofdteelt.

2.1.3 Niet-nitraatgevoelige en nitraatgevoelige hoofdteelten

Bekijk in de [teelttabel](#) de niet-nitraatgevoelige hoofdteelten en de nitraatgevoelige hoofdteelten.

2.2 HOEVEEL VANGGEWASSEN MOET U INZAAIEN?

Om te bepalen hoe groot het areaal is waarop een landbouwer vanggewassen moet inzaaien, berekent de Mestbank eerst een referentiepercentage voor elke landbouwer. U kunt uw referentiepercentage raadplegen op het Mestbankloket.

Het percentage in te zaaien vanggewassen voor de percelen in gebiedstype 2 en gebiedstype 3, wordt vanaf 2019 jaarlijks verhoogd.

	jaartal	GT2	GT3
Toename areaal vanggewassen bovenop een referentiepercentage (gemiddelde van 2016, 2017 en 2018)	2019	+0%	+5%
	2020	+5%	+10%
	2021	+5%	+15%
	2022	+10%	+20%

Op basis van het referentiepercentage en het percentage in de bovenstaande tabel, berekent de Mestbank het doelareaal van elke landbouwer. Het doelareaal is de minimum oppervlakte bouwland in gebiedstype 2 en 3, waarop de landbouwer een vanggewas of laag-risico nateelt moet inzaaien.

Het rapport van de berekening van uw doelareaal, vindt u begin augustus op het Mestbankloket onder de rubriek 'Gronden > vanggewassen'.

Als landbouwer voldoet u aan uw verplichting als uw gerealiseerde areaal vanggewassen groter of gelijk is aan uw doelareaal. De volgende gewascombinaties tellen mee om het gerealiseerde areaal te bepalen:

- tijdelijk grasland, tagetes en facelia
- teelten waarna uiterlijk 15 september een vanggewas ingezaaid werd
- niet-vroege aardappelen en maïs waarna uiterlijk 15 oktober een vanggewas ingezaaid werd
- maïs met onderzaai gras
- niet-nitraatgevoelige hoofdteelten gevolgd door een laag-risico nateelt

Bekijk in de [beslissingsboom](#) of uw gewascombinatie in aanmerking komt voor het gerealiseerde areaal vanggewassen.

Ook van uw gerealiseerde areaal, zult u een overzicht vinden op het Mestbankloket onder de rubriek 'Gronden > vanggewassen'.

2.3 HOELANG MOET U HET VANGGEWAS LATEN STAAN?

Om als vanggewas beschouwd te kunnen worden, moet het **vanggewas aangehouden worden** tot en met:

- 15/10 op zware kleigronden
- 30/11 op percelen in de leemstreek
- 31/1 op de overige percelen

2.4 GEEF DE INZAAIPERIODE OP IN DE VERZAMELAANVRAAG

U moet de inzaaiperiode van de vanggewassen opgeven in de verzamelaanvraag. U doet dat het best zo snel mogelijk na het inzaaien en uiterlijk op 31 oktober. Op het e-loket kunt u de periode van inzaai aanduiden in de kolom VI. U kunt kiezen voor de code VGV (inzaai uiterlijk 15/9), VGM (inzaai na 15/9 en uiterlijk 15/10) of VGL (inzaai na 15/10).

2.5 VRIJSTELLING

Landbouwers met een vrijstelling worden vrijgesteld van de verplichting tot het inzaaien van vanggewassen op percelen in gebiedstype 2 en 3.

2.6 VANGGEWASOVEREENKOMST

U kunt als landbouwer een overeenkomst sluiten met een andere landbouwer om aan uw verplichting tot het inzaaien van vanggewassen te voldoen. U komt dan overeen dat de andere landbouwer een deel van uw areaal in te zaaien vanggewas in gebiedstype 2 of 3, in uw plaats zal inzaaien.

De landbouwer die voor een andere landbouwer vanggewas inzaait is de aanbiedende landbouwer. De landbouwer die een andere landbouwer vanggewas laat inzaaien in zijn plaats is, de begunstigde landbouwer.

Bij een geldige overeenkomst, wordt bij de begunstigde landbouwer het areaal verminderd met het aantal hectare dat de aanbiedende landbouwer zal inzaaien op zijn percelen in gebiedstype 2 of 3. Bij de aanbiedende landbouwer wordt het aantal hectare vermeerderd met het aantal hectare dat hij zal inzaaien op zijn percelen in gebiedstype 2 of 3 voor de begunstigde landbouwer.

Voorbeeld: bij een overeenkomst voor 5 ha in gebiedstype 2 wordt dit:

- doelareaal aanbiedende landbouwer = doelareaal aanbiedende landbouwer + 5 ha.
- doelareaal begunstigde landbouwer = doelareaal begunstigde landbouwer – 5 ha.

De overeenkomst moet aan bepaalde voorwaarden voldoen.

2.6.1 Voorwaarden vanggewasovereenkomst

Twee landbouwers kunnen een overeenkomst sluiten **voor een bepaalde oppervlakte in een bepaald gebiedstype (2 of 3)**. De aanbiedende landbouwer zaait dan voor die oppervlakte vanggewas in op zijn percelen in gebiedstype 2 of 3, in plaats van de begunstigde landbouwer.

Aan deze overeenkomst zijn een aantal **voorwaarden** verbonden:

- Beide landbouwers moeten minstens één perceel hebben in het gebiedstype waarvoor de overeenkomst werd gesloten.
- Geen van beide landbouwers heeft al een bevestigde overeenkomst voor hetzelfde gebiedstype met een andere landbouwer.
- De aanbiedende landbouwer heeft geen aftopping van zijn doelareaal op 80%.
- De aanbiedende landbouwer heeft in het voorafgaande jaar voldaan aan zijn verplichting.
- In het jaar van de vanggewasovereenkomst voldoen **beide partijen** aan de volgende voorwaarden:
 - Ze hebben geen vrijstelling.
 - Hun bedrijf heeft niet de status 'focusbedrijf met maatregelencategorie 2 of 3'.
 - Ze passen geen equivalente maatregelen toe.

- In het jaar vóór de vanggewasovereenkomst, voldoet de **aanbiedende landbouwer** aan de volgende voorwaarden:
 - Hij heeft geen vrijstelling.
 - Zijn bedrijf heeft niet de status ‘focusbedrijf met maatregelencategorie 2 of 3’.
 - Hij past geen equivalente maatregelen toe.

2.6.2 Hoe een vanggewasovereenkomst melden?

Meld bij voorkeur de vanggewasovereenkomst tegen 15 februari op het Mestbankloket onder de rubriek ‘Aanvragen’. Dat is de officiële datum. De Mestbank zal evenwel alle aanvragen tot en met **30 juni** aanvaarden.

Voor het melden van een vanggewasovereenkomst geldt de volgende **procedure**:

De aanbiedende landbouwer meldt op het Mestbankloket onder de rubriek 'Aanvragen':

- hoeveel ha hij zal inzaaien voor de begunstigde landbouwer
- het gebiedstype (2 of 3) waarvoor de overeenkomst wordt gesloten
- het landbouwnummer van de begunstigde landbouwer

De begunstigde landbouwer meldt op het Mestbankloket onder de rubriek 'Aanvragen':

- hoeveel ha de aanbiedende landbouwer zal inzaaien in zijn plaats
- het gebiedstype (2 of 3) waarvoor de overeenkomst wordt gesloten
- het landbouwnummer van de aanbiedende landbouwer

Het is belangrijk dat beide landbouwers de overeenkomst melden. Als dat niet gebeurt is, is de overeenkomst niet ontvankelijk.

Landbouwers kunnen hun melding van een vanggewasovereenkomst nog intrekken tot uiterlijk **30/6**. Beide landbouwers moeten in principe allebei de melding intrekken. Maar ook als slechts één van beide landbouwers de melding intrekt, is de overeenkomst niet ontvankelijk. Na **30/6** kan de melding niet meer ingetrokken worden en moet de aanbiedende landbouwer de extra hectares die hij in de overeenkomst opgegeven heeft, effectief realiseren bovenop zijn basis-doelareaal.

2.7 EQUIVALENTE MAATREGELEN

Landbouwers kunnen voor 2020 kiezen uit 2 equivalente maatregelen als alternatief voor de gebiedsgerichte maatregel vanggewassen in gebiedstype 2 en 3 om de waterkwaliteit te verbeteren.

De equivalente maatregelen voor 2020 zijn:

1. **Wintergranen na een nitraatgevoelige hoofdteelt:** een landbouwer die deze equivalente maatregel aanvraagt, kiest ervoor om zijn doelareaal te realiseren met percelen met de extra gewascombinatie 'wintergranen na een nitraatgevoelige hoofdteelt' in combinatie met percelen met de geldige gewascombinaties voor de gebiedsgerichte maatregel vanggewassen.
2. **Adviessysteem Groenten KNS:** een landbouwer die de equivalente maatregel 'adviessysteem groenten KNS' aanvraagt, kiest ervoor om zijn doelareaal te realiseren met percelen met groenten van groep I, groep II en groep III waarop hij het adviessysteem KNS toepast in combinatie met percelen met de geldige gewascombinaties voor de gebiedsgerichte maatregel vanggewassen.

[Bekijk hier meer informatie over de equivalente maatregelen en hun voorwaarden.](#)

Belangrijk om te weten is dat de sanctionering bij het niet-naleven van een equivalente maatregel zwaarder is dan bij het niet-naleven van een gebiedsgerichte maatregel (zie verder). De landbouwer moet dus goed overwegen of het nodig is om een equivalente maatregel aan te vragen voor het realiseren van het doelareaal.

3 WAT ZIJN DE GEVOLGEN ALS U NIET HEBT VOLDAAN AAN UW VERPLICHTING?

Landbouwers die niet voldoen aan hun verplichting krijgen een administratieve geldboete van **250 euro per hectare niet-gerealiseerd doelareaal**. De niet-gerealiseerde oppervlakte vanggewassen moeten zij extra toepassen in het daaropvolgende jaar.

Bij recidivisme binnen de 5 jaar (niet voldaan aan de vanggewasverplichting of een equivalente maatregel):

- blijft de boete voor gebiedstype 1: 250 euro/ha
- wordt de boete voor gebiedstype 2 en 3 een bedrag in functie van het aandeel niet-gerealiseerde areaal:
 - o Schijf 1= deel niet gerealiseerd \leq 15%: boete = 500 euro/ha
 - o Schijf 2= deel niet gerealiseerd $>$ 15% en \leq 20%: boete = 750 euro/ha
 - o Schijf 3= deel niet gerealiseerd $>$ 20%: boete = 1500 euro/ha
- wordt de hierboven bepaalde boete vermenigvuldigd met het aantal keer dat de landbouwer in de 5 voorgaande jaren een boete opgelegd kreeg voor het niet-naleven van de vanggewasverplichting of een equivalente maatregel.

Opgelet, voor landbouwers die hebben gekozen voor equivalente maatregelen en niet voldoen aan de voorwaarden bedraagt de boete **1000 euro, vermenigvuldigd met het volledige doelareaal**.

Dus zelfs als een landbouwer een deel van het doelareaal realiseert, krijgt hij toch een boete voor de oppervlakte van het **totale** doelareaal. Bij recidivisme binnen de 5 jaar (niet voldaan aan de vanggewasverplichting of een equivalente maatregel) bedraagt de boete 1000 euro vermenigvuldigd met '1 + het aantal keer dat de landbouwer in de 5 voorgaande jaren een boete opgelegd kreeg voor het niet-naleven van de vanggewasverplichting of een equivalente maatregel', en vermenigvuldigd met het volledige doelareaal.

4 BIJLAGEN

4.1 BIJLAGE 1: REFERENTIEPERCENTAGE: BEREKENING

Het referentiepercentage van een landbouwer omvat het gemiddelde aandeel aan vanggewassen en laag-risico nateelten op percelen in gebiedstype 2 en 3 van de laatste drie jaar. De Mestbank berekent dat percentage voor uw bedrijf voor de kalenderjaren 2016, 2017 en 2018, op basis van de gegevens die u invulde in uw verzamelaanvraag. Er wordt enkel rekening gehouden met uw percelen die u in gebruik had op 1 januari.

Eerst berekent de Mestbank voor elk kalenderjaar een referentieareaal. Dat gebeurt in 4 stappen:

Stap 1: de Mestbank kijkt, per jaar, op hoeveel hectare landbouwgrond u een vanggewas kon inzaaien (**areaal bouwland**). Daarvoor telt ze de oppervlakte van al uw percelen in gebiedstype 2 en 3 op, behalve die van:

- een landbouwgrond waarop teelten groeien onder overkapping, op groeimedium of in containers
- de gronden met als hoofdteelt een blijvende teelt, meerjarige teelt of blijvend grasland
- een begraasde niet-landbouwgrond met overeenkomst
- een volkstuinpark
- een onverharde landingsbaan, veiligheidszone of vliegveld

Stap 2: de Mestbank kijkt, per jaar, op hoeveel hectare van de in stap 1 bepaalde oppervlakte, u al een vanggewas hebt ingezaaid tijdens 2016, 2017 en 2018 (**areaal vanggewassen**). Als vanggewas wordt beschouwd:

- tijdelijk grasland (zowel de voor-, hoofd-, als nateelt is grasland)
- niet-nitraatgevoelige hoofdteelt, gevolgd door een laag-risico nateelt (geen vanggewas of specifieke teelt)
- niet-late hoofdteelt gevolgd door een vanggewas
- maïs gevolgd door een vanggewas
- niet-vroege aardappelen of pootgoed van aardappelen gevolgd door een vanggewas
- maïs met onderzaai gras

Voor de teelten korrelmaïs, silomaïs, niet-vroege aardappelen en late uien wordt een correctiefactor toegepast. Dat wil zeggen dat de percelen met die teelten, gevolgd door een vanggewas, niet voor 100% worden meegeteld. De oppervlakte van de percelen met die teelten, gevolgd door een vanggewas, wordt vermenigvuldigd met de correctiefactor in de onderstaande tabel:

////////////////////////////////////

teelt, gevolgd door vanggewas	correctiefactor voor referentiepercentage
korrelmaïs	0
silomaïs	0,6
niet-vroege aardappelen	0,45
late uien	0,25

Stap 3: de Mestbank berekent het referentieareaal, uitgedrukt in procent, voor 2016, 2017 en 2018. Ze vergelijkt daarvoor de berekende oppervlakte vanggewas met de berekende oppervlakte bouwland. Die verhouding is het referentieareaal (%) van de landbouwer:

$$\text{Referentiepercentage jaar } x \text{ (\%)} = \frac{\text{areaal vanggewassen}}{\text{areaal bouwland}} \times 100$$

Stap 4: het gemiddelde van de berekende percentages referentieareaal voor de kalenderjaren 2016, 2017 en 2018 is het referentiepercentage van de betrokken landbouwer.

Als slechts voor **twee kalenderjaren** een referentieareaal kan berekend worden, wordt het gemiddelde genomen van die twee percentages.

Als slechts voor **één kalenderjaar** een referentieareaal kan berekend worden, wordt het referentieareaal hieraan gelijkgesteld.

Als het referentiepercentage van een landbouwer, na berekening zoals hierboven, lager is dan 20%, wordt dat gelijkgesteld aan 20%. Dat geldt ook als er slechts een of twee kalenderjaren worden gebruikt voor de berekening.

4.1.1 Wat als de Mestbank geen gegevens van de laatste drie jaren heeft en daardoor geen vast referentiepercentage kan bepaald worden?

Als u in **2016, 2017 of 2018 geen bouwland** in gebruik had in **gebiedstype 2 of 3**, kan de Mestbank geen vast referentiepercentage bepalen. Als u in 2019 of later bouwland in gebruik neemt in gebiedstype 2 of 3, zal de Mestbank elk jaar opnieuw een referentiepercentage bepalen. Dat referentiepercentage wordt dan berekend op basis van het referentiepercentage van de afstroomzone(s) waarin uw percelen liggen.

Die berekening gebeurt als volgt:

Stap 1: voor al uw percelen in gebiedstype 2 en 3 bepaalt de Mestbank in welke afstroomzone ze liggen.

Stap 2: de Mestbank bepaalt per afstroomzone, in gebiedstype 2 of 3, op hoeveel hectare landbouwgrond u een vanggewas kunt inzaaien (**areaal bouwland**). Daarvoor telt ze de oppervlakte van al uw percelen op, behalve die van:

- een landbouwgrond waarop teelten groeien onder overkapping, op groeimedium of in containers
- de gronden met als hoofdteelt een blijvende teelt, meerjarige teelt of blijvend grasland
- een begraasde niet-landbouwgrond met overeenkomst
- een volkstuinpark
- een onverharde landingsbaan, veiligheidszone of vliegveld

Het aantal hectare bouwland van elke afstroomzone wordt opgeteld: OPP_ASZ1 + OPP_ASZ2 + ...

Stap 3: per afstroomzone vermenigvuldigt de Mestbank het aantal hectare bouwland met het referentiepercentage van de betreffende afstroomzone: OPP_ASZ1 x ref%_ASZ1, OPP_ASZ2 x ref%_ASZ2,...

Het aantal hectare voor elke afstroomzone wordt opgeteld: (OPP_ASZ1 x ref%_ASZ1) + (OPP_ASZ2 x ref%_ASZ2) + ...

Stap 4: de Mestbank berekent het referentiepercentage, door de berekende oppervlakte van stap 2 te vergelijken met de berekende oppervlakte bouwland van stap 1.

Die verhouding is het referentiepercentage van de landbouwer:

$$\text{Jaarlijks referentiepercentage (\%)} = \frac{(\text{OPP_ASZ1} \times \text{ref\%_ASZ1}) + (\text{OPP_ASZ2} \times \text{ref\%_ASZ2})}{\text{OPP_ASZ1} + \text{OPP_ASZ2}} \times 100$$

Als het referentiepercentage van een landbouwer, na berekening zoals hierboven, lager is dan 20%, wordt dat gelijkgesteld aan 20%.

4.2 BIJLAGE 2: DOELAREAAL: BEREKENING

In gebiedstype 2 en 3, moet elk jaar een extra percentage vanggewassen ingezaaid worden, bovenop het referentiepercentage:

	jaartal	GT2	GT3
Toename areaal vanggewassen bovenop een referentiepercentage (gemiddelde van 2016, 2017 en 2018)	2019	+0%	+5%
	2020	+5%	+10%
	2021	+5%	+15%
	2022	+10%	+20%

Voor 2020 geldt bijvoorbeeld:

- referentiepercentage gebiedstype 2 = referentiepercentage landbouwer + 5 %
- referentiepercentage gebiedstype 3 = referentiepercentage landbouwer + 10 %

Om het doelareaal te berekenen, vermenigvuldigt de Mestbank de referentiepercentages met de oppervlakte (ha) landbouwgrond (areaal bouwland) in gebiedstype 2 en 3. Om het areaal bouwland te bepalen, telt de Mestbank de oppervlakte van al uw percelen in gebiedstype 2 en 3 op, behalve die van:

- een landbouwgrond waarop teelten groeien onder overkapping, op groeimedium of in containers
- de gronden met als hoofdteelt een blijvende teelt, meerjarige teelt of blijvend grasland
- een begraasde niet-landbouwgrond met overeenkomst
- een volkstuinpark
- een onverharde landingsbaan, veiligheidszone of vliegveld
- een landbouwgrond met een beheerovereenkomst 'Aanleg en onderhoud bloemenstrook', 'Faunabeheer akkerland voedselgewas / wisselteelt', 'Aanleg en onderhoud luzernestrook vogelakker', 'Aanleg en onderhoud luzernestrook hamster' of 'Aanleg en onderhoud gemengde grasstrook vogelakker (MB2017)'

Als het resultaat hoger is dan 80% van de oppervlakte bouwland gelegen in gebiedstype 2 en 3, wordt het resultaat afgetopt op 80%.

Het rapport van de berekening van uw doelareaal, kunt u begin augustus vinden op het Mestbankloket.

Opgelet: als een landbouwer in het vorige kalenderjaar niet heeft voldaan aan zijn verplichting dan wordt het doelareaal vermeerderd met de oppervlakte (ha) waarvoor niet voldaan was aan de verplichting. Als het doelareaal daardoor hoger is dan 100% van de oppervlakte bouwland gelegen in

